

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
nefndasvid@althingi.is

Hagsmunasamtök Heimilanna

heimilin@heimilin.is - www.heimilin.is
Ármúla 5 -108 Reykjavík
kt. 520209-2120

Erindi nr. HH15U145.0080

Dags. 3.2.2016

Efni: Umsögn Hagsmunasamtaka heimilanna um 80. mál á 145. löggjafarþingi

Tillaga til þingsályktunar um eflingu virkniúrræða fyrir atvinnuleitendur

Hagsmunasamtök heimilanna eru almennt hlynnt því að leitað verði leiða til þess að auka framboð á virkniúrræðum fyrir atvinnuleitendur. Samtökin eru hinsvegar alfarið á móti þeirri nálgun að því viðfangsefni sem kemur fram í greinargerð með þeirri tillögu sem hér er til umsagnar.

Í greinargerðinni eru nefnd sem dæmi um "virkniúrræði", ýmis störf sem fram að þessu hafa talist til hefbundinnar vinnu launþega á vinnumarkaði. Óskiljanlegt er með með öllu hvernig hægt væri að skilgreina slík störf sem virkniúrræði fyrir atvinnuleitendur, enda eru þeir sem á annað borð hafa slíkum störfum að gegna eðli málsins samkvæmt ekki atvinnulausir. Ekki verður heldur neitt af tillögunni eða greinargerð með henni ráðið um með hvaða hætti eigi að skapa þau störf sem virðist vera lagt til að endurskilgreina sem einskona vinnumarkaðsúrræði eða atvinnubótavinnu. Það getur ekki heldur leyst framfærsluvanda þeirra sem raunverulega þurfa fjárhagsaðstoð, að gera þá að sjálfboðaliðum. Samtökin geta því ekki séð að í tillögu þessari felist nein raunveruleg lausn á vanda þeirra sem glíma við atvinnuleysi eða skerta framfærslu af öðrum orsökum.

Þá gera samtökin einnig alvarlegar athugasemdir við hugmyndir sem koma fram í greinargerð með tillögu þessari, sem ganga út á að skilyrða atvinnuleysistryggingar og framfærsluréttindi við þáttöku í svokölluðum virkniúrræðum, og "lágmarksvinnuframlag". Í fyrsta lagi eru atvinnuleysistryggingar eðli málsins samkvæmt tryggingar, sem greidd hafa verið iðgjöld af í formi tryggingargjalds en það miðast við hlutfall af greiddum launum. Þannig hafa launþegar sem verða atvinnulausir þá þegar öðlast rétt til atvinnuleysistryggingar með greiðslu atvinnurekanda á iðgjaldi fyrir þeirra hönd. Öll síðar til komin íþyngjandi skilyrði fyrir því að njóta þeirra réttinda fela því í sér óréttmæta skerðingu á stjórnarskrárvörðum eignarrétti tryggingarþega. Í öðru lagi byggjast atvinnuleysistryggingar og fjárhagsaðstoð sveitarfélaga á rétti allra samkvæmt 76. gr. stjórnarskrár til aðstoðar vegna sjúkleika, örorku, elli, atvinnuleysis, örbirgðar og sambærilegra atvika. Vakin er athygli á því að ákvæðið gerir engan áskilnað um að takmarka megi þann rétt með almennum lögum, og gæti slík takmörkun samkvæmt efni greinargerðarinnar því farið gegn stjórnarskrá.

Af framangreindum ástæðum geta Hagsmunasamtök heimilanna alls ekki fallist á þá tillögu sem hér er til umsagnar, einkum í ljósi þeirra forsendna sem eru lagðar til grundvallar í greinargerð með henni, heldur leggjast eindregið gegn því að tillagan verði samþykkt í núverandi mynd.

Rétt er að benda á að á síðasta (144.) þingi var lögð fram tillaga til þingsályktunar um útreikning nýrra neysluviðmiða fyrir íslensk heimili. Nauðsynlega þarf að taka mið af slíkum viðmiðum þegar kemur að því að ákvarða viðmið um stjórnarskrárvarðan rétt einstaklinga til að njóta fjárhagstoðar af hálfu sveitarfélaga, rétt eins og annarra opinberra aðila sem hafa slíkt hlutverk með höndum. Jafnframt liggur fyrir yfirstandi þingi tillaga til þingsályktunar um skilyrðislausu grunnframfærslu, sem hefur einnig verið kölluð "borgaralaun". Samtökin hafa lýst yfir stuðningi við þá tillögu enda felur hún ekki í sér íþyngjandi skilyrði á borð við þau sem nefnd eru í greinargerð með þeirri tillögu sem hér er til umsagnar. Vísast nánar til umsagna samtakanna við þessi tilteknu þingmál.

Eins og rakið er í meðfylgjandi umsögnum Hagsmunasamtaka heimilanna um framangreind þingmál leggja samtökin áherslu á að öllum borgurum landsins verði tryggður réttur til skilyrðislausrar grunnframfærslu. Með því er átt við að engin sérstök skilyrði eigi að vera fyrir rétti til þess að njóta slíkrar grunnframfærslu, hvorki þátttaka á atvinnumarkaði eða önnur skilyrði. Afstaða samtakanna er skýr í þessum efnum, það er af nógu að taka á Íslandi fyrir alla til að bíta og brenna og því engin sérstök ástæða til að setja íþyngjandi skilyrði fyrir því að almennir borgarar fái notið þeirra réttinda sem stjórnarskrá lýðveldisins Íslands veitir þeim.

- 0 -

Virðingarfyllt,
f.h. Hagsmunasamtaka heimilanna

Vilhjálmur Bjarnason, formadur@heimilin.is

Pálmey Gísladóttir, varaformadur@heimilin.is

Guðmundur Ásgeirsson, erindreki@heimilin.is